

ΣΑΒΒΑΤΟ 29 ΜΑΡΤΙΟΥ 2025

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΕΠΑΛ

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΝΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ: ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΧΡΗΣΤΑΚΗ
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΜΩΨΣΙΔΗ

Α. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

10+ φορές που η Τέχνη ήταν το θύμα - Έργα που βανδαλίστηκαν, καλλιτέχνες που στιγματίστηκαν

Η τέχνη, εκτός από αντικείμενο θαυμασμού και πολιτιστικής κληρονομιάς, έχει υπάρξει διαχρονικά και στόχος βανδαλισμών. Από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, πολλά αριστουργήματα της τέχνης έχουν υποστεί ζημιές και βανδαλισμούς, άλλοτε ανεπανόρθωτες και άλλοτε αποκαταστάσιμες. Οι βανδαλισμοί έργων τέχνης αποτελούν ένα επαναλαμβανόμενο φαινόμενο στην ιστορία. Οι αιτίες ποικίλλουν – από θρησκευτικούς και πολιτικούς λόγους έως ακραίες ακτιβιστικές ενέργειες ή ακόμη και προσωπικά ψυχολογικά κίνητρα. Παρότι πολλές επιθέσεις έχουν οδηγήσει σε ανεπανόρθωτες καταστροφές, η πρόοδος στη συντήρηση έργων τέχνης έχει επιτρέψει τη διάσωση πολλών αριστουργημάτων. Η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς παραμένει κρίσιμο ζήτημα, καθώς η τέχνη δεν είναι απλώς αισθητική απόλαυση, αλλά και ζωντανή μνήμη της ανθρωπότητας. Ανατρέχουμε σε χαρακτηριστικές περιπτώσεις βανδαλισμών έργων τέχνης στην Ελλάδα και στο εξωτερικό:

Ο Παρθενώνας και η καταστροφή των Γλυπτών

Ένα από τα πιο γνωστά περιστατικά βανδαλισμού στην Ελλάδα αφορά την καταστροφή των γλυπτών του Παρθενώνα. Κατά την περίοδο της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας και αργότερα κατά την Οθωμανική κατοχή, πολλά αγάλματα και ανάγλυφα του ναού είτε αφαιρέθηκαν είτε υπέστησαν φθορές. Η πιο διαβόητη καταστροφή, ωστόσο, σημειώθηκε το 1687, όταν ο Παρθενώνας **βομβαρδίστηκε** από τις βενετσιάνικες δυνάμεις του Μοροζίνι, προκαλώντας σοβαρές ζημιές στο μνημείο.

Μόνα Λίζα - Επιθέσεις στον διασημότερο πίνακα

Ο πίνακας της «Μόνα Λίζα» του Λεονάρντο ντα Βίντσι έχει πέσει θύμα αρκετών επιθέσεων. Το 1956, ένας Βολιβιανός τουρίστας πέταξε πέτρα στον πίνακα, προκαλώντας ζημιά στο κάτω μέρος του. Το 1974, μια γυναίκα ψέκασε με κόκκινη μπογιά το προστατευτικό γυαλί που καλύπτει το έργο,

διαμαρτυρόμενη για τα δικαιώματα των αναπήρων στην Ιαπωνία. Το 2022, ένας άνδρας ντυμένος ως ηλικιωμένη γυναίκα εκτόξευσε κέικ στον πίνακα, λέγοντας ότι ήθελε να ευαισθητοποιήσει για την **κλιματική αλλαγή**. Ευτυχώς, το αλεξίσφαιρο γυαλί τον προστάτευσε. [...]

Η επίθεση στη Guernica του Πικάσο

Το 1974, ένας ακτιβιστής ονόματι Τόνι Σέρα έγραψε με κόκκινη μπογιά πάνω στο διάσημο αντιπολεμικό έργο «Guernica» του Πικάσο, που βρισκόταν τότε στο Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης της Νέας Υόρκης. Η

επίθεση είχε ως σκοπό να διαμαρτυρηθεί κατά του πολέμου του Βιετνάμ. Ευτυχώς, το έργο είχε καλυφθεί με προστατευτικό γυαλί και αποκαταστάθηκε άμεσα.

Οι επιδρομές των Ταλιμπάν στα βουδιστικά αγάλματα του Μπαμιγιάν

Ένα από τα πιο δραματικά παραδείγματα βανδαλισμού ήταν η καταστροφή των γιγαντιαίων βουδιστικών αγαλμάτων του Μπαμιγιάν στο Αφγανιστάν από τους Ταλιμπάν το 2001. Αυτά τα μνημεία, ηλικίας 1.500 ετών, ανατινάχθηκαν, καθώς θεωρήθηκαν «ειδωλολατρικά». Η απώλεια αυτών των έργων αποτέλεσε ανεπανόρθωτη πολιτιστική καταστροφή. [...]

<https://www.athensvoice.gr/politismos/eikastika/894124/10-fores-pou-i-tehni-itan-to-thuma-erga-pou-vandalistikan-kallitehnes-pou-stigmatistikan/>

1^η Δραστηριότητα

A1. Να παρουσιάσετε συνοπτικά τις αιτίες βανδαλισμού σπουδαίων έργων τέχνης, όπως αυτές παρουσιάζονται μέσα από τις περιπτώσεις βανδαλισμών που αναφέρονται στο απόσπασμα (50-70 λέξεις).

15 Μονάδες

2^η Δραστηριότητα

A2. Να εντοπίσετε και να καταγράψετε τα δομικά μέρη και τον τρόπο ανάπτυξης της δεύτερης παραγράφου («Ένα από τα πιο γνωστά...στο μνημείο»). Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

5 Μονάδες

A3.α. Να δώσετε ένα συνώνυμο για κάθε μια από τις υπογραμμισμένες λέξεις των παρακάτω αποσπασμάτων, προσέχοντας να μην αλλοιωθεί το νόημά τους :

α) πολλά αριστουργήματα της τέχνης έχουν υποστεί ζημιές και βανδαλισμούς

β) Οι αιτίες ποικίλλουν

γ) έχει επιτρέψει τη διάσωση πολλών αριστουργημάτων

δ) παραμένει κρίσιμο ζήτημα

ε) Η πιο διαβόητη καταστροφή

5 Μονάδες

A3.β. Να αναγνωρίσετε το είδος της σύνταξης που χρησιμοποιείται στο παρακάτω απόσπασμα: «Αυτά τα μνημεία, ηλικίας 1.500 ετών, ανατινάχθηκαν, καθώς θεωρήθηκαν «ειδωλολατρικά.» και να τη μετατρέψετε στην αντίθετη.

5 Μονάδες

3^η Δραστηριότητα

A4. Με αφορμή τα πρόσφατα περιστατικά βανδαλισμού έργων τέχνης στη χώρα μας, αλλά και την ανάγνωση του παραπάνω άρθρου, αποφασίζετε να δημοσιεύσετε ένα άρθρο στη σχολική σας εφημερίδα εξετάζοντας τους λόγους για τους οποίους ο σύγχρονος άνθρωπος έχει απομακρυνθεί από την τέχνη. Στη

συνέχεια, προτείνετε τρόπους με τους οποίους το σχολείο μπορεί να ωθήσει τη νέα γενιά να ασχοληθεί ενεργά με την τέχνη (200-250 λέξεις).

20 Μονάδες

B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΘΕΟΤΟΚΑΣ (1906-1966) [...Έχασα την τέχνη μου...]

Το απόσπασμα προέρχεται από το μυθιστόρημα του Γιώργου Θεοτοκά «Ο Λεωνής» (εκδ. Εστία, 1990), που εκδόθηκε το 1940.

Για τρίτη φορά, πάλευε με τις λαδομπογιές ολόκληρες ώρες και πάλι δεν έκανε τίποτα. Αυτό που ζητούσε δεν ερχότανε, δε γινότανε το άδειασμα κι η απελευθέρωση. Πλησίαζε, έφτανε ως την άκρη, μα ύστερα δε γινότανε. Υπήρχε, φαίνεται, ένα εμπόδιο. Δεν ήξερε τι είτανε που τον εμπόδιζε, μα είτανε κάτι που δεν μπορούσε να το κατανικήσει. Ήξερε τι ήθελε, έβλεπε μέσα του αυτό που ήθελε, μα δεν κατόρθωσε να βρει τον τρόπο να το βγάλει στο φως.

Για τρίτη φορά, πέταξε τα πινέλα του αποκαρδιωμένος. Πεισματώθηκε κιόλας και τα κλώτσησε στην άλλη άκρη της κάμαρας. Δεν μπορούσε να ζωγραφίσει, είτανε φως φανερό πως δε μπορούσε. Κάτι είχε χαλάσει σ' αυτή την υπόθεση, κάτι είτανε που δε λειτουργούσε πια όπως άλλοτε. Καθώς λένε για τους τραγουδιστές ότι σπάνει η φωνή τους, έτσι του φαινότανε του Λεωνή σαν να είχε σπάσει (μα δεν ήξερε πότε ακριβώς) αυτό που είτανε στη ζωή του ό,τι είναι η φωνή για έναν τραγουδιστή. [...]

Είχε κλωτσήσει τα πινέλα του. Μεσ στη νευρικότητά του είχε αναποδογυρίσει, χωρίς να το κάμει επίτηδες, και την καρέκλα που χρησιμοποιούσε για καβαλέτο. Μα δεν είχε όρεξη να τη σηκώσει, δεν του χρειαζότανε πια. Στεκότανε, ολόρθος και άβουλος, στη μέση της κάμαρας, και κοιταζότανε στον καθρέφτη της ντουλάπας του, με τα χέρια στις τσέπες, αχτένιστος και πασαλειμμένος με μπογιές.

- Έχασα την τέχνη μου, μουρμούρισε.

Δεν είχε ακόμα αισθανθεί ως εκείνη τη στιγμή, όλη τη σημασία του γεγονότος. Τώρα, αντίκρυ, στον καθρέφτη, για πρώτη φορά, καταλάβαινε. Είτανε πάλι ένα πράμα που έσβηνε μεσ στα περασμένα, μεσ στο πούσι της γαλάζιας θάλασσας, ένα κομμάτι ζωή που γινότανε μνήμη. Είτανε κάτι που τελείωνε, όπως λένε οι παλιές καντάδες, δια παντός.

Ξαπλώθηκε στο κρεβάτι του όπως είτανε, με τα ρούχα και τα παπούτσια, κι έμεινε εκεί πολλές ώρες, ώσπου βράδιασε και βυθίστηκε η κάμαρα στο σκοτάδι. Μα δεν είχε όρεξη να σηκωθεί, να ανάψει φως, να βγει έξω για να φάει. Έμενε έτσι ξαπλωμένος, με τα μάτια ανοιχτά μεσ στη νύχτα, και το μόνο που έκανε είτανε να μουρμουρίζει πότε-πότε, χωρίς παράπονο, αλλά με έκπληξη και αμηχανία:

- Έχασα την τέχνη μου! Έχασα την τέχνη μου!

1^η Δραστηριότητα

B1.α. Ποιο πρόβλημα αντιμετωπίζει ο ήρωας του αποσπάσματος; Να περιγράψετε τη συναισθηματική του κατάσταση και να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με αναφορές σε συγκεκριμένα σημεία του κειμένου.

9 Μονάδες

B1.β. Να αναγνωρίσετε το είδος του αφηγητή και της εστίασης του παραπάνω αποσπάσματος. Τι προσφέρει στην αφήγηση η επιλογή αυτή;

6 Μονάδες

2^η Δραστηριότητα

B2. Να εντοπίσετε και να καταγράψετε τρία (3) διαφορετικά σχήματα λόγου στο παραπάνω κείμενο. Να σχολιάσετε τη λειτουργία τους, λαμβάνοντας υπόψη σας το περιεχόμενο του κειμένου.

15 Μονάδες

3^η Δραστηριότητα

B3. Ποια σχέση φαίνεται να έχει ο ήρωας με την τέχνη; Κατά τη γνώμη σας, τι μπορεί να προσφέρει η τέχνη σε έναν νέο του 21^{ου} αιώνα; Να απαντήσετε σε ένα ενιαίο κείμενο 100-150 λέξεων.

20 Μονάδες

Ευχόμαστε επιτυχία!!!

ΑΡΕΙΤΟΛΜΟ

Δάφνη - Αγ. Δημήτριος